

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากภาวะความผันผวนของราคาน้ำมันในตลาดโลกที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างต่อทุกประเทศทั่วโลก ประเทศไทยต้องนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศก็ย่อมจะหลีกเลี่ยงปัญหานี้ไม่ได้เช่นกัน จากข้อมูลการนำเข้าน้ำมันดิบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2547 มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2547 มีการนำเข้าน้ำมันดิบทั้งสิ้น 50,621 ล้านลิตร เพิ่มจากปี พ.ศ. 2546 ซึ่งนำเข้า 45,025 ล้านลิตร (กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2548: ออนไลน์) สถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นไปอีกเรื่อยๆ ในขณะที่ปริมาณการใช้ไม่ลดลง การแทรกแซงราคาน้ำมันจึงเป็นการแก้ปัญหาในระยะสั้นเท่านั้น ความพยายามในการหาพลังงานทดแทนอื่นจึงเกิดขึ้น

หนึ่งในพลังงานทดแทนที่รัฐบาลสนับสนุนและส่งเสริม คือ แก๊สโซฮอลล์ การผลิตแก๊สโซฮอลล์ ในประเทศไทยเกิดจากแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อปี 2528 โดยโครงการส่วนพระองค์ ได้ศึกษาการผลิตแก๊สโซฮอลล์ เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน โดยผลิตเอทานอลจากอ้อย หลังจากนั้นก็เกิดความตื่นตัวทั้งจากภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมพัฒนาและนำไปทดสอบกับเครื่องยนต์ ในปี 2543 บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ดำเนินการทดสอบการใช้แก๊สโซฮอลล์ในรถยนต์ พบว่า ช่วยลดมลพิษ ประหยัดน้ำมัน และไม่มีผลต่อสมรรถนะการใช้งาน ได้มีการผลิตแอลกอฮอล์จากหัวมันสด โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ซึ่งส่งให้โรงงานของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ผลิตเป็นแก๊สโซฮอลล์ การผลิตน้ำมันแก๊สโซฮอลล์ในปัจจุบัน ได้จากการผสมระหว่างน้ำมันเบนซิน กับ เอทานอลหรือเอทิลแอลกอฮอล์ (เอทานอลเป็นแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ร้อยละ 99.5 ได้จากการหมักพืชหรือผลิตผลทางการเกษตร เช่น กากน้ำตาล, อ้อย และมันสำปะหลัง) ด้วยอัตราส่วนเบนซิน 9 ส่วน เอทานอล 1 ส่วน (บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน), 2548: ออนไลน์) โดยอัตราส่วนของเอทานอลที่นำมาผสมในน้ำมันเบนซินนี้ ได้รับคำยืนยันจากประเทศบราซิลผู้ผลิตและใช้เอทานอลรายใหญ่ของโลกว่าการผสมในสัดส่วนร้อยละ 5-10 ถ้าเป็นรถยนต์ที่ใช้ระบบหัวฉีดที่ผลิตตั้งแต่ปี 1995 เป็นต้นมา ไม่จำเป็นต้องปรับปรุงหรือตัดแปลงเครื่องยนต์ใดๆ ถ้าเป็นรถยนต์รุ่นเก่า ซึ่งยังใช้ระบบคาร์บูเรเตอร์ ไม่ได้รับการแนะนำให้ใช้แก๊สโซฮอลล์ หากต้องการใช้จะต้องมีการปรับแต่งเครื่องยนต์เพื่อให้มี

ความเหมาะสมมากขึ้น (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2548: ออนไลน์) สำหรับการเปิดจำหน่ายแก๊สโซฮอล์อย่างเป็นทางการให้กับประชาชนทั่วไป ได้เริ่มจำหน่ายเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2544 ณ สถานีบริการ ปตท. บริเวณที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของ ปตท. (บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), 2548: ออนไลน์)

จากการศึกษาวิจัยของหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา แห่งชาติ พบว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้แก๊สโซฮอล์นั้น ส่งผลต่อทั้งประเทศชาติและผู้ใช้เอง ประโยชน์ที่ประเทศชาติได้รับ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ เป็นการประหยัดการใช้น้ำมันและเงินตราต่างประเทศในการซื้อน้ำมันลงได้ ด้านสิ่งแวดล้อม แก๊สโซฮอล์ซึ่งช่วยให้การเผาไหม้ของเครื่องยนต์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นการลดปริมาณมลพิษที่เกิดขึ้นจากการเผาไหม้ของน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น ฝุ่นละออง เขม่าควันดำ และสารเรือนกระจก เป็นต้น และด้านสังคม เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระจายรายได้ไปสู่เกษตรกร เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นด้วย สำหรับประโยชน์ที่ผู้ใช้แก๊สโซฮอล์ได้รับ ได้แก่ สามารถลดค่าใช้จ่ายเรื่องน้ำมันลงได้ เพราะราคาของแก๊สโซฮอล์ต่ำกว่าน้ำมันเบนซิน ช่วยให้เครื่องยนต์เผาไหม้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นการช่วยลดมลพิษทางอากาศ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งได้มีส่วนช่วยเหลือเกษตรกรให้ขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นด้วย

และจากข้อมูลของกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม พบว่า กรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่มีการจดทะเบียนรถยนต์มากที่สุด และยังคงมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้น ประกอบกับปัจจุบันมีการจำหน่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ รวม 9 บริษัท ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน), บริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด, บริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน), บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน), บริษัท น้ำมัน คาลเท็กซ์ (ไทย) จำกัด, บริษัท คอนอโค (ประเทศไทย) จำกัด หรือ เจท, บริษัท บีโธรนาสมาร์เก็ตติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด และ บริษัท สยามสหบริการ จำกัด (มหาชน) หรือ ซีเอสโก

ตารางที่ 1.1 จำนวนสถานีจำหน่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์

จังหวัด	สถานีบริการจำหน่ายแก๊สโซฮอล์									
	ปตท	บาง จาก	เชลล์	ทีพี ไอ	เอส โซ่	กาล เท็กซ์	เจท	ปิโตร นาส	ซัส โก	รวม
กรุงเทพมหานคร	151	130	138	12	111	81	22	14	6	665
ปริมณฑล (นนทบุรี, ปทุมธานี และ สมุทรปราการ)	70	66	48	5	44	30	17	3	2	285
ต่างจังหวัด	988	468	359	22	48	59	38	0	3	1,985
รวม	1,209	664	545	39	203	170	77	17	11	2,935

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2549 กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

จากตารางที่ 1.1 พบว่า สถานีบริการที่เปิดให้บริการแก๊สโซฮอล์อยู่ใน กรุงเทพมหานครมากที่สุด คือ 665 แห่ง ผู้ใช้รถยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงเป็นกลุ่มที่มี โอกาสใช้แก๊สโซฮอล์มากที่สุด และจากความพยายามส่งเสริมและผลักดันการใช้แก๊สโซฮอล์ของ ภาครัฐ โดยกำหนด นโยบายยกเลิกการขายน้ำมันเบนซิน 95 ภายในสิ้นปี 2549 นี้เอง (เดลินิวส์, 2548: 25) จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึง ทัศนคติของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลในเขต กรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้แก๊สโซฮอล์ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนในการส่งเสริมและสร้างทัศนคติอันดีต่อแก๊สโซฮอล์ รวมทั้งนำไปใช้ในการวางแผนทางการตลาดให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้ แก๊สโซฮอล์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการใช้แก๊สโซฮอล์
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำข้อมูลไปใช้ ประกอบ การวางแผนในการส่งเสริมและสร้างทัศนคติอันดีต่อแก๊สโซฮอล์ รวมทั้งนำไปใช้ในการวางแผนทางการตลาดให้เหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายในความนึกคิดของมนุษย์ ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาถึง ความรู้เรื่องแก๊สโซฮอล์ ความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบ และความโน้มเอียงของพฤติกรรมในการใช้แก๊สโซฮอล์

ผู้ใช้รถยนต์ หมายถึง ผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคล ที่จดทะเบียนในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ใช้แก๊สโซฮอล์

รถยนต์นั่งส่วนบุคคล หมายถึง รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน (รย 1) เป็นรถที่มี ขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 12 เมตร เช่น เก๋งตอนเดียว เก๋งสองตอน เก๋งสองตอน แวน (กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม, 2548: ออนไลน์)

แก๊สโซฮอล์ คือ เบนซินไร้สารตะกั่วออกเทน 91, 95 ที่มีส่วนผสมของน้ำมันเบนซิน กับเอทานอล โดยเอทานอลสามารถผลิตได้จากพืชหลายชนิด โดยพืชที่สามารถปลูกได้ใน ประเทศ ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวฟ่าง ข้าว ข้าวโพด เป็นต้น แก๊สโซฮอล์มีคุณสมบัติการใช้งานเทียบเท่าน้ำมันเบนซิน 91, 95 ทั่วไป แต่มีราคาถูกกว่า (บริษัท บางจาก ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน), 2548: ออนไลน์)